

בקיטנה, פרק שבעה-עשר

יאנוש קורצ'אק, כתבים כרך ג, עמ' 61-63
תרגום: אורי אורלב

לפחות פעם אחת במשך עונה מִכְרַח לְהִתְרַחֵשׁ איזה דָּבָר נֹרָא: לִפְנֵי שְׁנֵתִים הִנָּעֵרִים יְדוּ אֶצְטְרָבְלִים בְּעוֹרֵךְ-דִּין מְלוּבָּלִין בְּשָׁעָה שְׁעֵבֶר בְּכַרְכָּרָה דָּרָךְ הַקִּיטְנָה. הוּא עָמַם לְכַתֵּב לְעֵתוֹן שֶׁהִנָּעֵרִים מִתְנַפְּלִים עַל בְּנֵי-אֱלִם, אֵךְ סֵלַח לְבִסּוֹף. בְּשָׁנָה שְׁעֵבֶר הִלְכוּ שְׁלוּשָׁה נְעָרִים לְהִתְרַחֵץ בְּנַחַל, נִכְנְסוּ לְסִירָה וְהִפְלִיגוּ, וְהִטּוּחַן נֶאֱלָץ לְגִרֵּר אֶת הַסִּירָה לְחוּף. אֵךְ הַשָּׁנָה הִגִּיעָה לְקִיטְנָה יִלְיָעָה שֶׁהִנָּעֵרִים זָרְקוּ אֲבָנִים עַל יְהוּדֵי תְמָהוּנִי שְׁעֵבֶר בְּשָׁבִיל וְשָׁדָם רַב זָב מֵרָאשׁוֹ שֶׁל הַמִּסְכָּן עַם כָּלִי כֵךְ שֶׁאִשָּׁה מֵהַכֶּפֶר רַחֲמָה עָלָיו, רַחֲמָה אֶת פְּצָעָיו וְנִתְּנָה לוֹ חֵלֶב לְדָרָךְ.
חֲמִשָּׁה נְעָרִים חֲשׂוּיִם בְּמַעֲשֶׂה.

”אֵיךְ זֶה הִיָּה?”

”נו, עֵבֶר יְהוּדֵי בְּשָׁבִיל, בִּיעֵר שֶׁל הַקִּיטְנָה, עִם שֶׁק עַל הַגֵּב וְעִם נִעְלִים קְרוֹעוֹת בִּיָּם. הִלֵּךְ לֹאט וְלִבֵּר עִם עֲצָמוֹ. הִנָּעֵרִים הִבְחִינוּ בּוֹ וְהִתְחִילוּ לְצַחֵק, וְאֵז - הוּא הוֹשִׁיט לָהֶם לְשׁוֹן. מִיִּשְׁהוּ זָרַק לוֹ אֶצְטְרָבֵל לְתוֹךְ הַנֶּעַל וּמִכִּין שֶׁבִּנְעַל הִיָּה חוֹר נָפֵל הָאֶצְטְרָבֵל חוֹצָה. מִיִּשְׁהוּ אַחֵר שָׁאֵל מָה הוּא סוֹחֵב בְּשֶׁק שְׁעַל הַגֵּב.

”בְּשֶׁק הִיָּה יֵשׁ עֶשֶׂר פְּעָמִים עֲשָׂרַת אֲלָפִים רוֹבְלִים”, הִיָּתָה הַתְּשׁוּבָה. וְאֵז בִּקֵּשׁ אֶחָם הִנָּעֵרִים שֶׁיִּתֵּן לוֹ רוֹבֵל אֶחָם אִם הוּא כָּל כֵךְ עֲשִׂיר.

”וְהִלָּאָה?”

”שׁוּם דָּבָר. הִיָּהוּדֵי הִלֵּךְ לוֹ בְּשֶׁקֶט וְהֵם חִזְרוּ לְשַׁחֵק.”

בְּנֵתִים הִגִּיעָה אִשָּׁה מִתְנַשֶּׁפֶת מִבֵּית מְגוּרִים שֶׁל עוֹבָדֵי הַחֲנָה לְמִסֵּר עֲלֹות.

מָה פְּתָאוּם שְׁנֵי סִירִים שֶׁל דָּם? מִי מִסְפֵּר בְּלוֹתוֹת כְּאֵלָה? נִתְּנָה לוֹ חֵלֶב מִפְּנֵי שֶׁהִיא מִכִּירָה אֶת הָאִישׁ, הוּא תִּמְלִי מִסְתוֹבֵב כָּאֵן בְּסָבִיבָה. אִמְרָה לוֹ לְלָכֵת לְקִיטְנָה, אוּלַי יִקְבֹּל גַּם בְּשֶׁר, אֲבָל לֹא רָצָה וְאָמַר שֶׁהִנָּעֵרִים – שׁוּיִים. מָה שֶׁנִּכְוֹן, נִכְוֹן: ”שׁוּיִים” אָמַר עַל הִנָּעֵרִים, כְּאֵלוֹ זָרְקוּ אֲבָנִים.

בְּאַמֶּת זָרְקוּ כִּנְרָאָה, מִפְּנֵי שֶׁהִיָּתָה לוֹ שְׁרִיטָה בְּעוֹר עַל הַצָּנָר. וְהָרִי לִיָּע: נְעָרִים. לָהּ יֵשׁ רַק שְׁנַיִם וְהִיא לֹא מְצִלִּיחָה לְהִסְתַּדֵּר אִתָּם וְכָאֵן חֲבוּרָה שְׁלֵמָה. צְעִירִים אֵז גַּם טַפָּשִׁים. אֵל תַּעֲנִישׁוּ אוֹתָם יוֹתֵר מְדִי, אֱלֹוִנִים: יִגְדְּלוּ וּבְעֲצָמָם יִקְבְּלוּ שֶׁכָּל.

אִם כֵּן בְּאַמֶּת זָרְקוּ אֲבָנִים וְשָׁרְטוּ לוֹ אֶת הַצָּנָר.

”וּבִכֵּן הוֹלֵךְ לוֹ בְּדָרָךְ בְּשִׁלּוֹה אֱלִם חֵלֶשׁ וְחוֹלָה. הוּא לִבֵּם וְאִתָּם מָאָה וְחֲמִשִּׁים. הוּא חוֹלָה וְאִתָּם בְּרִיאִים. הוּא רָעֵב וְאִתָּם שְׂבִיעִים, הוּא עָצוֹב וְאִתָּם מְשַׁעֲשָׁעִים. וּמִשׁוּם שֶׁהוּא בּוֹיָם, חוֹלָה, רָעֵב וְעָצוֹב אִתָּם זוֹרְקִים עָלָיו אֲבָנִים? הַקִּיטְנָה הִיא מְאוּרֶת שׁוּיִים? – לֹא, זֶה לֹא יָכוֹל לִהְיוֹת, אֲבָל הָרִי אֵינְכֶם רוֹצִים לְסַפֵּר אֶת הָאִמֶּת!”

וְאֵז קָרוּ שְׁלוּשָׁה דְּבָרִים בְּבֵת אַחַת: אֶחָם הִנָּעֵרִים פָּרַץ בְּבִכִי, הַשְּׁנִי הוֹלִיעַ שֶׁיִּסְפֵּר הַכֹּל,

אֶפְלוּ אִם יִשְׁלְחוּ אוֹתוֹ בְּגִלְלָה זֶה בְּחִזְרָה לְנִרְשָׁה, וְנִשְׁמַע קוֹל הַפְּעֻמוֹן הַקּוֹרֵא לְאַרוּחַת מְנַחָה.

וְזוֹ הִיְתָה הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁהִלְכְּנוּ לְמַרְפֶּסֶת בְּלִי לְשִׁיר, בְּרֹאשִׁים מְשֻׁפָּלִים, וְיִשְׁבְּנוּ בְּעֶצֶב לֵיָּם הַשְּׁלֵחָנוֹת. וְזוֹ הִיְתָה הַפַּעַם הָרִאשׁוֹנָה שֶׁחִלְקוּ "נְשִׁיקוֹת" הַלֶּחֶם שֶׁלֹּא לְפִי הַתּוֹר, אֲלָא אִידָּ שֶׁבָּא. הַנְּעָרִים הִחְלִיפוּ מִבִּטִּים וְאָף אָחֻם לֹא הִזְכִּיר לַמִּלֵּרִיד שֶׁהִ"נְשִׁיקוֹת" חִלְקוּ לֹא לְפִי הַתּוֹר.

מִיָּם אַחֲרֵי הָאַרוּחָה הַתִּיבָּבוּ הָאֲשָׁמִים.

"נִסְפָּר אֶת הָאֲמֶת".

נָכוֹן, הַשְּׁלִיכוּ אֶצְטְרֵבִלִּים, אֲבָל לֹא בְּתִמְהוּנָה, אֲלָא בְּשֶׁק שֶׁנִּשְׁאָר עַל גִּבּוֹ. זָרְקוּ וְהִשָּׁק שֶׁמֶשׁ מִטְרָה: מִי יִפְגַּע? עָשׂוּ דְבָר רַע, מַעֲשֵׂה טִפְשִׁי וְהֵם מוֹכְנִים לְשֹׂאת בְּעֵנֶשׁ.

"טוֹב, אַתֶּם אֲרַבְעָה. לָכוּ עֲכָשׁוּ לְאוֹלָם וְתִחַשְׁבוּ בְּעֶצְמְכֶם אֵיזָה עֵנֶשׁ מִגִּיעַ לָכֶם."

עֲכָשׁוּ הַתִּיבָּב הַחֲמִישִׁי:

"אַלּוֹנִי, גַּם אֲנִי רוֹצָה לָלֶכֶת לְאוֹלָם."

"מִדּוּעַ?" שׁוֹאֵל הַמִּלֵּרִיד בְּפִלְיָאָה.

"מִפְּנֵי שֶׁגַּם אֲנִי זָרְקֵתִי".

"לָמָּה לֹא הוֹלֵיתִי קִלְסִים?"

"חֲשַׁבְתִּי שֶׁיִּשְׁלְחוּ אוֹתָנוּ בְּגִלְלָה זֶה חִזְרָה לְנִרְשָׁה."

"גַּם הֵם חֲשָׁבוּ בְּיָדָי כְּמוֹד וּבְכָל זֹאת הוֹלִי. עֲכָשׁוּ כְּבָר מְאַחֵר מְדִי".

גִּזְרֵי הַדִּין שֶׁאֲרַבְעַת הַנְּעָרִים גִּזְרוּ עַל עֶצְמָם הָיָה:

"נִשְׁבַּע שְׁלוֹשׁ שָׁעוֹת בְּמַחְבוּשׁ וְעַל סוּף הָעוֹנָה לֹא נוֹכַל לְשַׁחֵק בְּכִדּוֹר, לֹא בְּלִמְקָה וְלֹא בְּאוֹמִינוּ".

גִּזְרֵי הַדִּין הָיָה חֲמוֹר מְאוֹד. הָאִם תִּסְפָּקִים לָךְ כָּל הַקְּבוּצָה?

לְיוֹעַ לָנוּ שֶׁהִזְלִימוּ זִוְרָקִים לְעֵתִים קְרוֹבוֹת מְקוֹלוֹת וְאֶפְלוּ אֲבָנִים עַל כְּלָבִים, חֲתוּלִים וְסוּסִים. אֲנַחְנוּ יוֹלְעִים אִידָּ צוֹחֲקִים וּמִתְגָּרִים בְּשִׂכּוּרִים וּבְתִמְהוּנִים. הַתִּנְהָגוּ רַע, אֲבָל מִשּׁוֹם שֶׁלֹּא יָלְעוּ: עֲכָשׁוּ הֵם יוֹלְעִים וְלִבָּר כָּזָה לֹא יִחָזֵר לְעוֹלָם.

הַקְּבוּצָה הַכְרִיעָה בְּרַב שֶׁל עֲשָׂרִים וְשִׁשָּׁה קוֹלוֹת נִגְּלָה חֲמִשָּׁה לְשַׁחֵרֵר אוֹתָם מִן הָעֵנֶשׁ הַחֲמוֹר שֶׁהִטִּילוּ בְּעֶצְמָם עַל עֶצְמָם.

בְּאַרוּחַת הָעָרֶב עָלִין הָיָה קֶצֶת יוֹתֵר שֶׁקֵּט מִהֲרָגִיל, אִידָּ עֲצוּב בְּיוֹתֵר הָיָה הַחֲמִישִׁי, שֶׁעֲצוּב אֶת חֲבָרֵי בָּרְגַע שֶׁל סִפְנָה, וְהוֹלֵה בְּאֲשָׁמָה רַק כְּאֲשֶׁר יָלַע שֶׁהֵעֵנֶשׁ לֹא יִהְיֶה יוֹתֵר מִדִּי מְכַאִיב.

